Hij rookte als een Turk

Haio: GHYSELEN Charlotte , U.G.
Promotor: WILLEMS Sara , U.G.
Praktijkopleider: TIMMERMANS Teresa

Context: Het wijkgezondheidscentrum probeert voldoende aandacht aan preventie te besteden. Roken is een belangrijk gezondheidsrisico, waardoor nu extra aandacht werd voorzien voor het begeleiden en stimuleren van rookstop. Bij vroegere preventieacties werd een beperkte deelname van patiënten uit etnisch-culturele minderheden gezien. Er is extra inspanning nodig om deze deelname te verhogen. Gezien roken bij Turken een belangrijk probleem is en deze groep in de literatuur wordt aanbevolen voor verder onderzoek in het kader van rookstop, werd deze scriptie tot de Turkse rokers van het wijkgezondheidscentrum beperkt.

Onderzoeksvraag: Hoe kan een rookstopprogramma worden aangepast aan Turkse rokers? De doelstelling van deze scriptie bestaat uit verschillende elementen: 1. Het aanpassen van de geplande rookstopactie op basis van de literatuur om een hogere respons bij Turkse patiënten te verkrijgen. 2. Het evalueren van positieve en negatieve punten van deze campagne. 3. Het zoeken naar mogelijke verbeteringen voor de toekomst.

Methode: In de literatuur werd via Pubmed naar artikels gezocht over rookstopbegeleiding en rookgedrag bij Turken via volgende trefwoorden: ?Attitude to Health/ethnology?; "Smoking Cessation"en "Turkey/ethnology?. Daarnaast werd een expert ter zake geraadpleegd. Op basis van deze informatie werd de campagne aangepast aan de Turkse rokers. De actie werd nadien geëvalueerd via semigestructureerde interviews met Turkse rokers (geselecteerd op een doelgerichte manier) en focusgroep gesprekken met hulpverleners. De verwerking van de kwalitatieve gegevens gebeurde met Nvivo.

Resultaten: Verschillende elementen werden toegevoegd aan de rookstopactie: Turkse folders over rookstop, een tijdslijn die de gezondheidseffecten van stoppen met roken weergeeft en op deze manier de boodschap probeert los te koppelen van taal en als laatste een actie tijdens de ramadan. Ter evaluatie konden 7 interviews met Turkse patiënten en 3 focusgroep gesprekken met in totaal 25 hulpverleners uitgevoerd worden. De Turkse folders en actie tijdens de ramadan, werden als zinvol aanzien door sommige patiënten en de meeste hulpverleners, maar het beeldmateriaal springt onvoldoende in het oog voor de patiënt. De tijdslijn kan de aandacht trekken en brengt de boodschap goed over. Enkele problemen werden vermeld omtrent het bespreken van stoppen met roken bij Turken: een taboe bij Turkse vrouwen rond rookgedrag, moeilijk inschatten van motivatie, taalbarri?re en tijdsgebrek.

Conclusie: Het rookgedrag van de Turken lijkt te veranderen door een verhoogde aandacht voor de gezondheidsschade binnen de gemeenschap, dit zowel lokaal als op macroniveau. Dit vormt een goede basis voor het begeleiden van rookstop. Hier zijn culturele aanknooppunten op vlak van boodschap en timing zinvol (bv. Turkse folders, ramadan), maar bij het gebruikte beeldmateriaal lijkt het zinvoller om beelden rond gezondheidseffecten te gebruiken die bij voorkeur angst opwekken. Enkele vragen verdienen verder onderzoek: Rust er een taboe op roken bij Turkse vrouwen en waarom?; Gaan jonge Turkse vrouwen steeds meer roken?; Welk beeldmateriaal is het meest zinvol bij motivatie van Turkse rokers?; Wat zijn de lange termijneffecten bij het gebruik van angstaanjagende beelden omtrent gevolgen van rookgedrag?